

--

	<p>“ЗАТВЕРДЖУЮ” Проректор з навчальної роботи</p> <p>_____</p> <p>проф. СТРЕЛЬЦОВ Є.Л.</p> <p>“ ____ ” _____ 200 _ р.</p>
--	---

<p>Кафедра філософії природничих факультетів</p>
--

<p>РОБОЧА ПРОГРАМА</p>

<p>курсу “Філософія середніх віків”</p>
--

<p>Для спеціальності – “Філософія” 6.030101 – “Філософія” напрямку підготовки 0301 – “Філософія” Освітньо-кваліфікаційний рівень - магістр</p>
--

--

Структура курсу		Форма навчання			
		денна		заочна	
Курс та семестр вивчення		I	II	I	II
Характеристика навчального курсу		обов'язковий		обов'язковий	
Кількість кредитів, відповідних ECTS		1		-	
Загальна кількість годин на вивчення дисципліни		108		-	
З них:	Лекційні	26		16	
	Семінари	20		6	
	Практичні (лабораторні)	-		-	
	Самостійна робота студента	62		-	
Тижневих годин		4		-	
Кількість модулів		2			
Кількість змістовних модулів		2		3	
Форма підсумкового контролю (залік, екзамен)		2		2	

Авторська розробка доц. О.А. Довгополової

“1” вересня 2007 р. викладач _____ доц. О.А.Довгополова
(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри філософії природничих факультетів

"6" грудня 2007 р. завідувач _____ О.В. Чайковський
(підпис)

1. МЕТА І ЗАДАЧІ ДИСЦИПЛІНИ, Ї2. Ї3. МІСЦЕ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.

3.1. Місце дисципліни в навчальному процесі.

Дисципліна „Філософія середніх віків” є базовою філософською дисципліною та спирається на знання, отримані в ході вивчення античної філософії. Знання, отримані студентами під час засвоєння „Філософії середніх віків”, використовуватимуться при засвоєнні курсів „Філософії доби Відродження”, „Філософії нового часу”, „Релігійознавства”, а також низки спецкурсів, що читаються на філософському факультеті.

3.2. Мета викладання дисципліни.

Метою викладання дисципліни „Філософія середніх віків” є створення в студентів філософського факультету теоретичного підґрунтя для розуміння основних проблем того періоду розвитку філософського знання, коли філософія була невід’ємною частиною теології та базувалася на авторитеті та екзегезі. Студенти мають зрозуміти зв’язок між філософією середніх віків та наступними періодами розвитку філософського знання, побачити джерела тих понять та проблемних вузлів, що підштовхнули розвиток деяких сучасних філософських напрямків (зокрема, герменевтики, феноменології).

Задачі вивчення дисципліни:

- 1 Навчити студентів читати середньовічні філософські тексти
- 2 Показати зв’язок між розвитком релігійної та філософської думки в середні віки
- 3 Наблизитись до опанування основними методами схоластичної філософії
- 4 Показати вузлові моменти сучасної філософії, що беруть начало в середньовічній філософії

Студент повинен знати:

- 1 Теоретичний матеріал з курсу в межах програми
- 2 Першоджерела з філософії середніх віків в межах програми
- 3 Основні поняття середньовічної філософії
- 4 Основні напрямки середньовічної філософської думки
- 5 Методи середньовічного філософського дослідження

Студент повинен вміти:

- 1 Орієнтуватись в літературі, присвяченій філософії середніх віків
- 2 Аналізувати середньовічний філософський текст
- 3 Оперувати основними методами середньовічної філософії
- 4 Виділяти субстрат античної філософії та спадку патристики в середньовічному філософському тексті
- 5 Аналізувати поняття та проблеми, що увійшли з філософії середньовіччя до різних напрямків сучасної філософії

СТРУКТУРА КУРСУ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ 2.1. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ

№ теми	Назви модулів і тем	Всього годин	
		Лек-ції	Семі-нари
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. СТАНОВЛЕННЯ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ			
1	<i>Вступ до курсу середньовічної філософії</i>	2	2
2	<i>Передумови формування середньовічної філософії</i>	2	2
3	<i>Латинська патристика IV - V ст.</i>	2	2
4	<i>Боецій та Кассіодор – „транслятори вченої традиції”</i>	2	2
5	<i>Початок схоластики на Заході</i>	2	2
6	<i>Арабська та єврейська філософія середніх віків</i>	2	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. РОЗКВІТ ТА ЗАНЕПАД СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ			
7	<i>Західноєвропейська схоластика XI - XII ст.</i>	2	2
8	<i>Проблема універсалій в середньовічній філософії</i>	2	2
9	<i>Концептуалізм Абельяра</i>	2	2
10	<i>Висока схоластика</i>	2	2
11	<i>Вища точка розвитку схоластичної філософії – Фома Аквінський</i>	2	2
12	<i>Пізня та „друга” схоластика</i>	4	
Усього годин		26	20

2.2. ПРОГРАМА КУРСУ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. СТАНОВЛЕННЯ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ

Тема 1. Вступ до курсу середньовічної філософії

Ідея „середнього віку” та відношення до середньовіччя в європейській традиції.

Історичні обставини та форми існування середньовічної філософії.

Проблема періодизації. Джерела з середньовічної філософії.

Тема 2. Передумови формування середньовічної філософії

Поняття патристики. Патристика та патрологія. Грекомовна та латиномовна апологетика. Основні представники. Два способи відношення до язичницької мудрості. Тертуліан: вчений диспут з філософією.

Тема 3. Латинська патристика IV - V ст.

Амвросій Медиоланський. Особистість та вчення Аврелія Августина. Релігія та філософія у творах Августина. „Сповідання” – розповідь про особисте навернення. „Про город Божий” – навернення всесвітнє. Трактат про свободу волі. Спір з маніхеями, пелагіанцями, донатистами. Августин: буття та час. Есхатологічна історія.

Тема 4. Боецій та Кассіодор – „транслятори вченої традиції”

Боецій – життя та твори. Коментарій до Порфирія. Богословські трактати Боеція та їхній вплив на схоластику. Визначення вічності з „Втішання філософією”.

Компілятивний характер пізньоантичної вченості. Марціан Капелла.

Тема 5. Початок схоластики на Заході

Поняття схоластики. Роль ірландського чернецтва. Каролінгське відродження. Діяльність Алкуїна. Тривіум та квадрівіум. Іоанн Скотт Еріугена та його трактат „Про розділення природи”.

Тема 6. Арабська та єврейська філософія середніх віків

Особливості формування арабської культури. Священний текст та алгоритм. Мутазіліти. Аль-Кінді, Аль-Фарабі. Ібн Сіна (Авіценна). Ібн Рушд (Аверроес).

Авіцеброн (Ібн Гебіроль). Рамбам (Маймонід)

Вплив арабської та єврейської філософії на європейську схоластику. Шляхи контакту. Толедська школа перекладачів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. РОЗКВІТ ТА ЗАНЕПАД СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ

Тема 7. Західноєвропейська схоластика XI - XII ст.

Підйом X – XIII ст. Діалектики та антидіалектики. Лан франк. Петро Даміані.

Ансельм Кентерберійський – чернець, політик, богослов. Онтологічний аргумент та його доля у історії філософії.

Клонійський рух та церковна реформа XI ст.

Тема 8. Проблема універсалій в середньовічній філософії

Початок спору про універсалії, його джерела. Реалізм Шартрської школи (Бернард Шартрський та Гілберт Порретанський). Спор П'єра Абеляра з вчителями (Гійом з Шампо, Росцелін). Метод *quaestio*.

Тема 9. Концептуалізм Абеляра

Еквівокальність в філософії Абеляра. Поняття концепту у Абеляра. „*Sic et non*” та розвиток схоластичного методу. Етика Абеляра.

Тема 10. Висока схоластика

Засвоєння схоластикою аристотелізму. Мислителі оксфордської школи (Роберт Гроссетест, Роджер Бекон). Середньовічний емпіризм та натуралізм та їх відмінність від новосередньовічної науки. Перипатетизм Альберта Великого. Схоластичне вчення про тривимірне існування універсалій. Францисканці та августинізм у схоластичній бонавентурі: *illuminatio* та традиційна метафізика світла. Латинські аверроїсти. Сігер Брабантський.

Тема 11. Вища точка розвитку схоластичної філософії – Фома Аквінський

Життя та твори Фоми. Поняття „буття” в філософії Фоми як завершення перетворення аристотелівської *energeia* в середньовічну *actualitas*. Фома про суще та сутність. Етика Аквінана. Томізм в історії та сучасному світі.

Тема 12. Пізня схоластика

Метафізика Генріха Гентського. Дунс Скот та поступове зникнення схоластики.

Номіналізм У. Оккама. „Лезо Оккама”. Оккам та Марсилій Падуанський. Політична філософія Оккама та Марсилія. Традиція містичної філософії середніх віків. Майстер Екхарт. Йоганн Таулер, Генрих Сузо, Йоганн Рейнсбрук.

Тема 13. Друга схоластика у XVI – на початку XVII ст.

Відродження університетської філософії в Іспанії в першій третині XVI ст.: початок „другої схоластики”. Морально-правові ідеї Саламанкської школи.

Єзуїти та розвиток „другої схоластики”. Моральна доктрина єзуїтів: пробабілізм.

Франсиско Суарес (1548–1617) – вища точка розвитку другої схоластики.

3 ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ:

4 Основна:

1. А. Амман, Путь отцов, краткое введение в патристику, М., 1994.
2. Бычков В.В. Эстетика поздней античности. М., 1981.
3. Бычков В.В. Зарождение средневековой эстетики числа и ритма// Философия искусства в прошлом и настоящем. М., 1981.
4. Гайдено В.П., Смирнов Г.А. Раннесредневековая концепция человека// Культура и искусство западноевропейского средневековья. М., 1981.
5. Э. Жильсон. Философ и теология. - Пер. с фр. К. Демидова. - М.: Гнозис; 1995.
6. Н.П. Карсавин, Св. Отцы и учителя Церкви (раскрытие православия в их творениях) YMCA-Press, Paris.
7. А.Л. Катанский, Учение о благодати Божией в творениях древних св. Отцов и учителей Церкви до бл. Августина, СПб., 1902.
8. Майоров Г.Г. Формирование средневековой философии. М., 1979.
9. С.С. Неретина. Верующий разум. К истории средневековой философии. - Архангельск: Изд-во Поморского педуниверситета, 1995.
10. Дж. Реале, Д. Антисери. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 2. Средневековье. - ТОО ТК "Петрополис", 1994.
11. Соколов В.В. Средневековая философия. М., 1979.
12. Уколова В.И. Методологические проблемы изучения генезиса западно- европейской средневековой культуры. - В кн.: Методологические и философские проблемы истории. Новосибирск, 1983.
13. А. Штекл. История средневековой философии. Репринт. издание. - Изд-во "Алетейя" при содействии "Университетская книга", СПб, 1996.
14. Философия природы в античности и в средние века/ Ош. ед. П.П. Гайдено, В.В. Петров. М.: Прогресс - Традиция, 2000.
15. Кондзьолка В. Історія середньовічної філософії. – Львів: Світ, 2001. – 320 с.

2 Додаткова:

Абеляр П'єр

1. Абеляр. Теологические трактаты. М., 1995.

2. Абеляр. История моих бедствий. М., 1994.

Аврелій Августин:

3. Творения Блаженного Августина. Изд.2-е, Киев,1901-1912, ч.1-7
 4. Исповедь Блаженного Августина, епископа Иппонийского, в 13-ти книгах. М.,1914.
 5. Блаженный Августин. Исповедь.- Богословские труды. М., 1978, 19, с.71-264.
 6. Исповедь Блаженного Августина, епископа Гиппонского.- М.,1991.
 7. Об обучении оглашенных.- Богословские труды. М., 1976, 15.
 8. Христианская наука, или основания св. герменевтики и церковного красноречия. Киев, 1835.
 9. О благодати и свободном произволении (пер. О.Е. Нестеровой)// Гусейнов А.А., Ирлиц Г. Краткая история этики. М., 1987. стр. 532-557 (приложение)
 10. Избранные проповеди. Пер.Д.Садовского. Сергиев Пасад, 1913.
 11. Амвросий Медиоланский Две книги о покаянии. в серии Учители неразделенной церкви. М.,1997 Издание Учебно-информационного экуменического центра ап. Павла МГУ. составлена Никитиным В.А.
 12. Ансельм Кентерберийский. Сочинения. – М.: Канон, 1995.
 13. Бозций. Утешение философией. – М.: Наука, 1990.
- Ериугена:
14. Эриугена И. С. Гомилия на пролог Евангелия от Иоанна. М., 1995
 15. Иоанн Скотт Эриугена "О божественном предопределении" (часть) в кн.: "Знание за пределами науки", М., 1996 с.294-299.
 16. Фома Аквинский. Сумма теологии. – К.: Ніка-Центр, 2005–2008. – Кн. 1–5.
 17. Тертуллиан. Избранные сочинения: Пер. с лат./ Общ. ред. и сост. А.А. Столярова. - М.: Изд. группа "Прогресс", "Культура", 1994

4. ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема	Годи-ни
<p>Тема 1. Августин „Сповідання” (будь-яке видання), „Про город Божій” (http://antology.rchgi.spb.ru/Sanctus_Aurelius_Augustinus/City.html)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Життя та творчість Августина 1.2. Августин та доля християнської доктрини 1.3. „Сповідання” як пам’ятка особистісного досвіду засвоєння мети існування людини в світі <p>Тема 2. Боецій „Втішання філософією” (будь-яке видання)</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Життя та творчість Боеція 2.2. Античний спадок у творчості Боеція 2.3. Теологічний досвід Боеція <p>Тема 3. Каролінгське відродження. Алкуїн „Диспут між шляхетним юнаком Піппіном та Альбіном Схоластиком” (http://antology.rchgi.spb.ru/Alcuin/opus_rus.html)</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Поняття Каролінгського відродження 3.2. Основні представники Каролінгського відродження та їхній вклад у розвиток середньовічної філософії 3.3. Метод пізнання, що був закладений Каролінгськими вченими – еквівокація <p>Тема 4. Іоанн Скотт Ериугена „Про розділення природи” (http://antology.rchgi.spb.ru/Iohannes_Scotus_Eriugena/eriugena1.html)</p> <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Життя та творчість Ериугени 4.2. Сперечання про свободу волі 4.3. Спадок неоплатонізму у творчості Ериугени <p>Тема 5. Ансельм Кентерберійський. Прослогіон (http://antology.rchgi.spb.ru/Anselm_de_Canterbery/Proslogium.html)</p> <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Позиція філософа в середньовічному світі – досвід Ансельма 5.2. Докази буття Божого в творчості Ансельма 5.3. Народження схоластичного методу <p>Тема 6. П’єр Абеляр „Історія моїх страждань” (http://antology.rchgi.spb.ru/P_Abaillard/Historia_calamitatum_1.rus.html)</p> <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Яскрава особистість в середньовічному світі – досвід самореалізації 6.2. Боротьба між номіналізмом та реалізмом та роль Абеляра 6.3. Сутність концептуалізму 6.4. Розповідь про життя у середні вікі – мета та форма <p>Тема 7. П’єр Абеляр „Діалог між філософом, юдеєм та християнином” (фрагменти) (http://antology.rchgi.spb.ru/P_Abaillard/Dialogus.rus.html)</p> <ol style="list-style-type: none"> 7.1. Диспут як метод пізнання в середньовічній парадигмі 7.2. Позиція християнина серед інших сповідань <p>Тема 8. Фома Аквінський. Про суще та сутність (http://antology.rchgi.spb.ru/Thomas_Aquinas/De_ente_et_essentia.rus.html)</p> <ol style="list-style-type: none"> 8.1. Розрізнення сущого та сутності в творчості Фоми Аквінського 8.2. Філософський спадок Аквіната в розвитку сучасних філософських напрямків <p>Тема 9. Фома Аквінський. Сума теології (фрагменти) (http://antology.rchgi.spb.ru/Thomas_Aquinas/Summa_Theologiae_TheoSci.rus.html)</p> <ol style="list-style-type: none"> 9.1. Місце Фоми Аквінського у розвитку середньовічної схоластики 9.2. Проблема „повернення Аристотеля” у середньовічній схоластичі <p>Тема 10. Уільям Оккам. Вибране (http://antology.rchgi.spb.ru/William_of_Ockham/Text_rus.htm)</p> <ol style="list-style-type: none"> 10.1. Проблема пізньої схоластики 10.2. Філософський метод Уільяма Оккама 10.3. Пізнавальний метод Уільяма Оккама 	По 2 на тему
<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. А. Амман, Путь отцов, краткое введение в патристику, М., 1994. 2. Бычков В.В. Эстетика поздней античности. М., 1981. 3. Бычков В.В. Зарождение средневековой эстетики числа и ритма. - В кн.: Философия искусства в прошлом и настоящем. М., 1981. 4. Гайдено В.П., Смирнов Г.А. Раннесредневековая концепция человека В кн.: Культура и искусство западноевропейского средневековья. М., 1981. 5. Э. Жильсон. Философ и теология. - Пер. с фр. К. Демидова. - М.: Гнозис; 1995. 	

6. Н.П. Карсавин, Св. Отцы и учителя Церкви (раскрытие православия в их творениях) УМСА-Press, Paris.
7. А.Л. Катанский, Учение о благодати Божией в творениях древних св. Отцов и учителей Церкви до бл. Августина, СПб., 1902.
8. Майоров Г.Г. Формирование средневековой философии. М., 1979.
9. С.С. Неретина. Верующий разум. К истории средневековой философии. - Архангельск: Изд-во Поморского педуниверситета, 1995.
10. Дж. Реале, Д. Антисери. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 2. Средневековье. - ТОО ТК "Петрополис", 1994.
11. Соколов В.В. Средневековая философия. М., 1979.
12. Уколова В.И. Методологические проблемы изучения генезиса западно- европейской средневековой культуры.- В кн.: Методологические и философские проблемы истории. Новосибирск, 1983.
13. А. Штекль. История средневековой философии. Репринт. издание. - Изд-во "Алетейя" при содействии "Университетская книга", СПб, 1996.
14. Философия природы в античности и в средние века/ Ощ. ед. П.П. Гайденок, В.В. Петров. М.: Прогресс - Традиция, 2000.
15. Кондзьолка В. Історія середньовічної філософії. – Львів: Світ, 2001. – 320 с.

Додаткова література (першоджерела):

Абеляр П'єр

17. Абеляр. Теологические трактаты. М., 1995.
 18. Абеляр. История моих бедствий. М., 1994.
- Аврелий Августин:
19. Творения Блаженного Августина. Изд.2-е, Киев,1901-1912, ч.1-7
 20. Исповедь Блаженного Августина, епископа Иппонийского, в 13-ти книгах. М.,1914.
 21. Блаженный Августин. Исповедь.- Богословские труды. М., 1978, 19, с.71-264.
 22. Исповедь Блаженного Августина, епископа Гиппонского.- М.,1991.
 23. Об обучении оглашенных.- Богословские труды. М., 1976, 15.
 24. Христианская наука, или основания св. герменевтики и церковного красноречия. Киев, 1835.
 25. О благодати и свободном произволении (пер. О.Е. Нестеровой)// Гусейнов А.А., Ирлитц Г. Краткая история этики. М., 1987. стр. 532-557 (приложение)
 26. Избранные проповеди. Пер.Д.Садовского. Сергиев Пасад, 1913.
 27. Амвросий Медиоланский Две книги о покаянии. в серии Учители неразделенной церкви. М.,1997 Издание Учебно-информационного экуменического центра ап. Павла МГУ. составлена Никитиным В.А.
 28. Ансельм Кентерберийский. Сочинения. – М.: Канон, 1995.
 29. Бозций. Утешение философией. – М.: Наука, 1990.
- Эриугена:
30. Эриугена И. С. Гомилия на пролог Евангелия от Иоанна. М., 1995
 31. Иоанн Скотт Эриугена "О божественном предопределении" (часть) в кн.: "Знание за пределами науки", М., 1996 с.294-299.
 32. Фома Аквинский. Сумма теологии. – К.: Ника-Центр, 2005–2008. – Кн. 1–5.
 33. Тертуллиан. Избранные сочинения: Пер. с лат./ Общ. ред. и сост. А.А. Столярова. - М.: Изд. группа "Прогресс", "Культура", 1994.

5. ПИТАННЯ ДЛЯ ПОВТОРЕННЯ КУРСУ.

6. Місце середніх віків та середньовічної філософії в історії європейської духовної культури
7. Джерела філософії середніх віків (антична філософія, праці Отців Церкви)
8. Роль патристики в формуванні особливостей філософії середніх віків
9. Творчість Аврелія Августина та його роль в формуванні філософії середніх віків
10. „Сповідання” Августина в історії філософії – проблема особистості в ранньосередньовічній свідомості
11. Творчість Боеція та його роль в формуванні філософії середніх віків
12. „Втішання філософією” Боеція („останній римлянин” в епосі варварів)
13. Сім вільних мистецтв в філософії та учбовій практиці середніх віків
14. Зіткнення античної теорії та християнської догматики в формуванні філософії середніх віків
15. Каролінгське відродження та його роль в оновленні філософських практик Західної Європи
16. Алкуїн та Рабан Мавр в історії середньовічної філософії
17. Творчість Іоанна Скотта Ериугени в історії філософії середніх віків
18. Проблема співвідношення віри та розуму в філософії середніх віків
19. Загальний стан філософської думки в Західній Європі XI ст.
20. Сутність середньовічної схоластики – основні проблеми, методи, етапи розвитку
21. Проблема універсалій в середньовічній філософії – джерела, персоналії, напрямки рішення проблеми.
22. Номіналізм, реалізм, концептуалізм в історії середньовічної філософії
23. Життя та творчість Ансельма Кентерберійського
24. Життя та творчість П'єра Абеляра
25. П'єр Абеляр та проблема універсалій
26. „Історія моїх страждань” П'єра Абеляра – проблема особистісного самовизначення в середньовічній свідомості
27. Принципи „віру, щоб розуміти” та „розумію, щоб вірити” в філософській традиції середніх віків
28. Загальний стан філософської думки в Західній Європі XII ст.
29. Середньовічний університет та розвиток філософії
30. Філософські досягнення „золотого віку схоластики”
31. Арабська та західноєвропейська філософія середніх віків – проблема впливу та запозичень
32. Основні напрямки арабської середньовічної філософії
33. Творчість Ібн Рушда (Аверроеса) та її сприйняття в філософській традиції Західної Європи

34. Основні досягнення середньовічної юдейської філософії
35. Проблема „повернення Аристотеля” в філософській та богословській традиціях середніх віків
36. Сігер Брабантський та паризькі аверроїсти XIII ст.
37. Філософська спадщина Бонавентури
38. Філософія XIII ст. в Англії – особливості розвитку та проблематики
39. Місце Фоми Аквінського в філософській традиції середніх віків
40. Проблематика буття в теорії Фоми Аквінського
41. Проблема універсалій в теорії Фоми Аквінського
42. Проблематика цілей та змісту людського існування в теорії Фоми Аквінського
43. Антична філософія та християнська доктрина в творчості Фоми Аквінського
44. Проблематика цілей та принципів існування людської спільноти згідно теорії Фоми Аквінського
45. Розрізнення сутності та існування в творчості Фоми Аквінського
46. Пізня схоластика – проблематика, персоналії
47. „Друга схоластика” – теорія Франсіско Суареса
48. Життя та творчість Уїльяма Оккама
49. Філософська доктрина Уїльяма Оккама
50. Містичний напрямок в філософії середніх віків

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ:

Оцінка з дисципліни виводиться з трьох складових: оцінки за письмові модулі, за відповіді на семінарських заняттях, за письмові есе, підготовані вдома. За кожен з видів навчальної діяльності виставляються оцінки в межах п'ятдесяти балів, з яких наприкінці курсу виводиться середнє арифметичне. Позитивна оцінка виставляється у випадку, коли загальна сума балів не є нижчою за 20. Від 21 до 30 балів виставляється оцінка за національною шкалою „задовільно” (за міжнародною шкалою: 21–25 балів – E, 26–30 – D), від 31 до 40 балів виставляється оцінка „добре” (31–35 – C; 36–40 – B), від 41 до 50 балів виставляється оцінка „відмінно” (A)

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

Лекції із застосуванням прозірок;

Розв'язування творчих завдань з тлумачення зразків середньовічного філософського тексту

8. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ:

Поточне опитування; оцінка за підсумкове есе; оцінка за виконання модульного завдання

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД) на сайті <http://antology.rchgi.spb.ru/>.

10. РЕСУРСИ

<http://lib.onu.edu.ua/> - бібліотека ОНУ ім.І.І.Мечникова

<http://www.ognb.odessa.ua/> - бібліотека ім. М. Горького

<http://www.nbuv.gov.ua/> - бібліотека ім. В.Вернадського

<http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т.Шевченка

<http://antology.rchgi.spb.ru/> – філософська бібліотека середньовіччя

<http://omacl.org/> – The Online Medieval and Classical Library

<http://www.fordham.edu/halsall/sbook.html> – The Internet Medieval Sourcebook (Fordham University Center for Medieval Studies)

11. ДОДАТКИ

Перелік текстів, що є обов'язковими для опрацювання в курсі Філософії середніх віків:

1. Августин „Сповідання” (будь-яке видання), „Про город Божій”
(http://antology.rchgi.spb.ru/Sanctus_Aurelius_Augustinus/City.html)
2. Боецій „Втішання філософією” (будь-яке видання)
3. Алкуїн „Диспут між шляхетним юнаком Піппіном та Альбіном Схоластиком”
(http://antology.rchgi.spb.ru/Alcuin/_opus_rus.html)
4. Іоанн Скотт Еріугена „Про розділення природи”
(http://antology.rchgi.spb.ru/Iohannes_Scotus_Eriugena/eriugenal.html)
5. Ансельм Кентерберійський. Прослогион (http://antology.rchgi.spb.ru/Anselm_de_Canterbury/Proslogium.html)
6. П'єр Абеляр „Історія моїх страждань” (http://antology.rchgi.spb.ru/P_Abaillard/Historia_calamitatum_1.rus.html)
7. П'єр Абеляр „Діалог між філософом, юдеєм та християнином” (фрагменти)

- (http://antology.rchgi.spb.ru/P_Abaillard/Dialogus.rus.html)
8. Фома Аквінський. Про суще та сутність (http://antology.rchgi.spb.ru/Thomas_Aquinas/De_ente_et_essentia.rus.html)
9. Фома Аквінський. Сума теології (фрагменти)
(http://antology.rchgi.spb.ru/Thomas_Aquinas/Summa_Theologiae_TheoSci.rus.html)
10. Уїльям Оккам. Вибране (http://antology.rchgi.spb.ru/William_of_Ockham/Text_rus.htm)

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОГО ТА ЗАОЧНОГО ВІДДІЛЕНЬ:

1. Місце середніх віків та середньовічної філософії в історії європейської духовної культури
2. Джерела філософії середніх віків (антична філософія, праці Отців Церкви)
3. Роль патристики в формуванні особливостей філософії середніх віків
4. Творчість Аврелія Августина та його роль в формуванні філософії середніх віків
5. „Сповідання” Августина в історії філософії – проблема особистості в ранньосередньовічній свідомості
6. Творчість Боеція та його роль в формуванні філософії середніх віків
7. „Втішання філософією” Боеція („останній римлянин” в епосі варварів)
8. Сім вільних мистецтв в філософії та учбовій практиці середніх віків
9. Зіткнення античної теорії та християнської догматики в формуванні філософії середніх віків
10. Каролінгське відродження та його роль в оновленні філософських практик Західної Європи
11. Алкуїн та Рабан Мавр в історії середньовічної філософії
12. Творчість Іоанна Скотта Еріугени в історії філософії середніх віків
13. Проблема співвідношення віри та розуму в філософії середніх віків
14. Загальний стан філософської думки в Західній Європі XI ст.
15. Сутність середньовічної схоластики – основні проблеми, методи, етапи розвитку
16. Проблема універсалій в середньовічній філософії – джерела, персоналії, напрямки рішення проблеми.
17. Номіналізм, реалізм, концептуалізм в історії середньовічної філософії
18. Життя та творчість Ансельма Кентерберійського
19. Життя та творчість П'єра Абеляра
20. П'єр Абеляр та проблема універсалій
21. „Історія моїх страждань” П'єра Абеляра – проблема особистісного самовизначення в середньовічній свідомості
22. Принципи „вірю, щоб розуміти” та „розумію, щоб вірити” в філософській традиції середніх віків
23. Загальний стан філософської думки в Західній Європі XII ст.
24. Середньовічний університет та розвиток філософії
25. Філософські досягнення „золотого віку схоластики”
26. Арабська та західноєвропейська філософія середніх віків – проблема впливу та запозичень
27. Основні напрямки арабської середньовічної філософії
28. Творчість Ібн Рушда (Аверроеса) та її сприйняття в філософській традиції Західної Європи
29. Основні досягнення середньовічної юдейської філософії
30. Проблема „повернення Аристотеля” в філософській та богословській традиціях середніх віків
31. Сігер Брабантський та паризькі аверроїсти XIII ст.
32. Філософська спадщина Бонавентури
33. Філософія XIII ст. в Англії – особливості розвитку та проблематики
34. Місце Фоми Аквінського в філософській традиції середніх віків
35. Проблематика буття в теорії Фоми Аквінського
36. Проблема універсалій в теорії Фоми Аквінського
37. Проблематика цілей та змісту людського існування в теорії Фоми Аквінського
38. Антична філософія та християнська доктрина в творчості Фоми Аквінського
39. Проблематика цілей та принципів існування людської спільноти згідно теорії Фоми Аквінського
40. Розрізнення сутності та існування в творчості Фоми Аквінського
41. Пізня схоластика – проблематика, персоналії
42. „Друга схоластика” – теорія Франсіско Суареса
43. Життя та творчість Уїльяма Оккама
44. Філософська доктрина Уїльяма Оккама
45. Містичний напрямок в філософії середніх віків